

Zilele Regiunii de Dezvoltare Nord, ediția a III-a

DESPRE CRD NORD

CRD Nord este o structură regională deliberativă, fără personalitate juridică, constituită în vederea elaborării, coordonării și monitorizării politicii de dezvoltare regională la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord (RDN), în componența căreia intră municipiul Bălți și raioanele Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Fălești, Florești, Glodeni, Ocnița, Râșcani, Sângerei și Soroca. CRD Nord are 48 de membri, fiind alcătuit din președinții raioanelor componente, primarul municipiului Bălți și câte un reprezentant al asociațiilor de primari, societății civile și sectorului privat din fiecare raion și municipiu al RDN. Membrii CRD Nord își exercită atribuțiile cu titlu gratuit.

ÎN NOUĂ COMPONENTĂ

Sedinta de constituire a Consiliului Regional pentru Dezvoltare Nord de legislatura a III-a a avut loc la Bălți. Noul președinte al CRD Nord este Ion Leucă

Bălți, 29 septembrie 2015. Membrii Consiliului Regional pentru Dezvoltare Nord (CRD Nord) de legislatura a III-a s-au reunit astăzi în cadrul primei ședințe regionale. Evenimentul a fost organizat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) și Agenția de Dezvoltare Regională Nord (ADR Nord).

Cei 40 din 48 de membri ai CRD Nord prezenți la ședință au ales, cu unanimitate de voturi, președintele și vicepreședintele Consiliului. Astfel, președintele raionului Glodeni, Ion Leucă, este noul președinte al CRD Nord. În calitate de vicepreședinte al CRD Nord a fost ales primarul

orașului Edineț, Constantin Cojocaru, iar în calitate de secretar - directorul ADR Nord, Ion Bodrug.

torul ADR Nord, Ion Bodrug. Reprezentant al CRD Nord în cadrul Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR), din

sfera sectorului privat, a fost desemnat președintele Asociației Patronale din Industria Prelucrătoare, Marin Ciobanu.

În cadrul ședinței de constituire a CRD Nord au rostit discursuri ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Vasile Bâta; vice-ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Anatol Usatâi; șeful Direcției generale dezvoltare regională a MDRC, Valerian Bânzaru; directorul ADR Nord, Ion Bodrug; directorul de țară al Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în Republica Moldova și managerul proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”, Philipp Johannsen. De asemenea, la ședința CRD Nord au participat șeful Direcției relații cu instituțiile de dezvoltare regională a MDRC, Sergiu

licitat pe noii membri ai CRD Nord, oferindu-le asigurări că MDRC și ADR Nord încurajează implicarea tuturor membrilor CRD Nord în procesul de realizare a politicii de dezvoltare regională. Ministrul a mai declarat că MDRC pledează pentru transparența alocării mijloacelor financiare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR), membrii CRD Nord fiind implicați în tot acest proces complex de luare a deciziilor.

În cadrul primei ședințe a noii componente a CRD Nord, Valerian Bânzaru, șeful Direcției generale dezvoltare regională a MDRC, i-a familiarizat pe noii membri ai CRD Nord cu principiile generale ale dezvoltării regionale. Totodată, funcționarul a trecut în revistă cele mai importante realizări obținute în procesul de implementare a politicii de dezvoltare regională atât în nordul republicii, cât și în țară.

Membrii CRD Nord au luat act de rolul CRD Nord în realizarea obiectivelor politicii naționale și regionale în domeniul dezvoltării regionale, precum și de atribuțiile și activitatea curentă a ADR Nord, instituție ce realizează obiectivele regionale și naționale de dezvoltare regională în Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova. Aceste subiecte au fost prezentate de către directorul ADR Nord, Ion Bodrug.

La rândul său, Philipp Johannsen, director de țară GIZ, le-a vorbit noilor membri ai CRD Nord despre asistența acordată de Guvernul Germaniei în procesul de implementare a politicii de dezvoltare regională în Republica Moldova.

Autoritățile locale din raionul Florești identifică soluții pentru a crea un serviciu de management al deșeurilor solide în cadrul unui proiect de protecție a mediului

Ceremonia de lansare a proiectului

AGENDA EVENIMENTELOR

Ediția a III-a a Zilelor Regiunii de Dezvoltare Nord se desfășoară în acest an sub egida Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor în perioada 6 – 10 octombrie în orașele Bălți, Glodeni, Briceni, Edineț, Florești și Soroca.

Prin acest eveniment ADR Nord și partenerii săi urmăresc să promoveze potențialul economic și investițional al Regiunii de Dezvoltare Nord al Republicii Moldova, să implice actorii regionali în procesul de dezvoltare regională și să faciliteze crearea parteneriatelor de dezvoltare dintre localități, instituții și întreprinderi din regiune, cât și cu cele din Letonia și România.

Principalele evenimente se desfășoară în or. Bălți. La 5 octombrie, ora 15.00, în Piața „Vasile Alecsandri” a avut loc deschiderea evenimentului, urmată de o conferință de presă. A doua zi, tot la Bălți, dar și în or. Glodeni s-au desfășurat dezbateri publice în cadrul proiectului „Regiunile Moldovei merită un viitor european”, workshop cu genericul „Promovarea turismului rural în Regiunea de Dezvoltare Nord”. În aceeași zi la Glodeni a fost semnat acordul dintre regiunea Elgava, Letonia și raionul Glodeni. În următoarele două zile, 7 și 8 octombrie, în orașele Edineț, Briceni, Soroca, Florești și Bălți s-au desfășurat sesiuni de lucru, vizite de studiu în regiune.

Miine, 9 octombrie, evenimentele revin la Bălți, unde se va desfășura un forum economic cu genericul „Promovarea potențialului economic al Regiunii Nord din Moldova – posibilități de colaborare cu țările membre ale Uniunii Europene”. În aceeași zi la Palatul Municipal de Cultură va fi organizat un Expo-tîrg universal „Consum Expo”, organizat de către Camera de Comerț și Industrie din RM. Ultima zi a evenimentelor este Ziua cooperării Letoniei cu Regiunea de Dezvoltare Nord, acțiune desfășurată în Piața „Vasile Alecsandri”.

Vom menționa că organizatori ai tuturor evenimentelor sunt Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor din RM; Ministerul Protecției Mediului și Dezvoltării Regionale a Republicii Letonia; Agenția de Dezvoltare Regională Nord; Agenția pentru Investiții și Dezvoltare a Letoniei și Asociația obștească „Forumul rural din Letonia”. Iar între mulții parteneri se numără și filiala Soroca a Camerei de Comerț și Industrie a RM, Incubatorul de Afaceri din Soroca și partener-media – PP „Ziarul Nostu”.

Prin organizarea Zilelor Regiunii de Dezvoltare Nord se dorește accelerarea procesului de dezvoltare socio-economică echilibrată și durabilă a regiunii, prin reducerea dezechilibrelor de dezvoltare socio-economică în interiorul regiunii, precum și prin susținerea actorilor regionali în procesul de creare a parteneriatelor.

INVESTIȚII DE MILIOANE

În 2014, Agenția de Dezvoltare Regională Nord (ADR Nord) a administrat 11 proiecte de dezvoltare regională, în valoare totală de circa 51,2 mln lei, și a organizat mai multe activități și evenimente al căror principal obiectiv a fost să contribuie la creșterea condițiilor de trai pentru cetățenii din nordul Republicii Moldova.

„În ultimii ani s-au făcut multe lucruri frumoase în Regiunea de Dezvoltare Nord. Cu toate acestea, mi-aș dori mai mult”, a spus Ion Parea, președintele Consiliului Regional pentru Dezvoltare Nord, în cadrul ultimei ședințe ordinare de anul trecut a CRD Nord.

„În 2015 vom depune și mai mari eforturi pentru a îndeplini tot ceea ce am planificat. Cu o singură condiție: să avem susținerea autorităților publice locale, a mediului privat și a organizațiilor neguvernamentale”, a subliniat, la ultima ședință a CRD Nord, Ion Bodrug, directorul ADR Nord.

„Anul 2014 a fost un an care a intensificat rezultatele obținute de către echipa ADR Nord în promovarea dezvoltării regiunii de nord a țării. Au fost consolidate parteneriatele pentru dezvoltare și puse temelile unor noi relații de cooperare, atât interne, cât și externe, la aceasta contribuind, în mare măsură, evenimentele de amploare, organizate de către ADR Nord. Consider că cele realizate anul trecut au fundamentat o bază sigură și un generator de impulsuri pentru atingerea obiectivelor pe termen lung ale politicii de dezvoltare regională”, susține Svetlana Caliniac, consultant GIZ la ADR Nord.

Proiecte de dezvoltare regională realizate în 2014

Astfel, din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR), ADR Nord a administrat 10 proiecte de dezvoltare regională, în valoare totală de 49,5 mln lei, bani aprobați de Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR).

În afară de cei 49,5 mln lei alocați din FNDR în 2014, ADR Nord a valorificat în cadrul a două proiecte de dezvoltare regională circa 1,7 mln lei din banii Guvernului Germaniei, prin intermediul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, gestionat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). Astfel, suma totală investită în Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN) în anul 2014 este de circa 51,2 mln lei.

Din cele 10 proiecte de dezvoltare regională finanțate de FNDR și administrate de ADR Nord anul trecut, 6 proiecte au fost lansate în 2014, iar pentru celelalte 4 proiecte, lansate în perioada 2012-2013, a fost extins termenul de implementare. Finanțarea proiectelor în anul 2015 va fi decisă la următoarea ședință a CNCDR.

Surse financiare importante au fost alocate pentru proiectele de reabilitare a infrastructurii fizice, conform priorității nr. 1 din Strategia de Dezvoltare Regională Nord (SDR Nord).

Cele mai importante rezultate pe care ADR Nord le-a obținut anul trecut la capitolul realizarea proiectelor sunt: 9 km de drum renovat, 27,4 km de rețele de apeduct construite, 3 km de rețele de canalizare construite, 1 stație de pompare montată, 3

unități de transport achiziționate, un popas turistic construit și o casă-muzeu renovată etc.

Planificare strategică și programare

La compartimentul planificare strategică, au fost realizate majoritatea activităților planificate, cu excepția aprobării Planului regional sectorial în domeniul Drumuri locale și regionale, document ce urmează a fi avizat de o comisie interministerială. Astfel, în 2014, Consiliul Regional pentru Dezvoltare Nord (CRD Nord) a aprobat trei Programe regionale sectoriale în domeniile Alimentare cu apă și canalizare (AAC), Managementul deșeurilor solide (MDS) și Eficiența energetică a clădirilor publice (EECP). Totodată, au fost identificate 60 de idei de proiecte în domeniile AAC și EECP. Guvernul Germaniei a sprijinit financiar elaborarea unui studiu de fezabilitate pentru agregarea serviciilor de alimentare cu apă din Clusterul Prut, raionul Râșcani, cu opțiuni de servicii de colectare și epurare a apelor reziduale. Și Guvernul Cehiei a finanțat elaborarea unui studiu de fezabilitate pentru crearea unui sistem modern de planificare în Regiunea de Dezvoltare Nord, utilizând tehnologia GIS (Sistem Informațional Geografic).

Procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Regională Nord (SDR Nord), orizont 2020, inițiat de ADR Nord în 2013, a continuat și în 2014. ADR Nord a elaborat profilul Regiunii de Dezvoltare Nord și analiza SWOT pe domenii. De asemenea, au avut loc trei ședințe ale grupului de lucru regional. Procesul de planificare strategică regională a fost susținut de experții naționali, internaționali (Letonia, Polonia) și parteneri ai ADR Nord (Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Ministerul Protecției Mediului și Dezvoltării Regionale din Republica Letonia și Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest din România). Estimativ, SDR Nord pentru anii 2016-2020 va fi definitivată către sfârșitul anului 2015, cu elaborarea documentului de politică regională, consultare publică și aprobare din partea CRD Nord.

„Credem că anul 2015 va fi și mai productiv, odată cu elaborarea Strategiei de Dezvoltare Regională Nord și a Planului Operațional Regional Nord, orizont 2020. În cadrul Secției planificare strategică și programare s-a consolidat o echipă mai diversă din punct de vedere profesional: avem statistician, ne-am specializat în promovarea și atragerea investițiilor și avem suport din partea mediului academic la etapa de planificare, cu studii, cercetări și recomandări”, susține Inga Cojocar, șefa Secției planificare strategică și programare.

Întregul proces de planificare în RDN a fost susținut de comunitate, precum și de către experți naționali și internaționali.

Achiziții publice

Anul trecut, ADR Nord a organizat 26 de proceduri de achiziții publice pentru proiectele finanțate din FNDR, dintre care 9 au fost anulate, iar 17 au fost finalizate cu încheierea contractelor. În pofida anulării și repetării majorității licitațiilor, ADR Nord a reușit contractarea tuturor lucrărilor, serviciilor și bunurilor planificate pentru anul

trecut. Totodată, sursele alocate din bugetul de stat au fost valorificate integral, iar executarea a 8 contracte va continua în anul 2015.

Evenimente de anvergură în RDN

Anul trecut, în paralel cu realizarea proiectelor de dezvoltare regională, ADR Nord a organizat, la Bălți, Edineț și Soroca, cea de-a doua ediție a Zilelor RDN (24-27 septembrie) și, în premieră, Festivalul Mierii (Bălți, 27 septembrie). De asemenea, cu ocazia evenimentului de aniversare a celor 5 ani de activitate a ADR Nord, a avut loc masa rotundă cu genericul „Agenția de Dezvoltare Regională Nord la 5 ani de activitate”. În acest context, o delegație din componența căreia au făcut parte 20 de reprezentanți ai Ministerului Protecției Mediului și Dezvoltării Regionale din Letonia, ai organizațiilor neguvernamentale și autorități publice locale din Letonia s-au aflat, în perioada 16-21 decembrie în RDN. În cadrul mesei rotunde au fost prezentate cele mai importante realizări ale ADR Nord, precum și domeniile în care Moldova și Letonia colaborează. Totodată, pentru anul 2015, au fost planificate un sir de activități comune moldo-letone. Pe parcursul aflării delegației letone în RDN, raionul Edineț și districtul Daugavpils, raionul Florești și districtul Saldus, raionul Briceni și districtul Broceni, Asociațiile obștești „Pro Cooperare Regională” și „Forumul Rural Leton” au semnat acorduri de colaborare.

Perspective și provocări

În 2014, din FNDR, pentru dezvoltarea regiunilor din Republica Moldova au fost alocați circa 195 mln lei. Pentru comparație, bugetul FNDR în anul 2013 a fost de 191,25 mln lei, iar în 2012 - 160,7 mln lei. CNCDR nu a alocat mijloace financiare pentru pentru anul 2015, întrucât bugetul de stat pentru anul curent încă nu a fost aprobat de Parlament.

În Documentul Unic de Program (DUP) pentru anii 2013-2015 au fost incluse, pentru toate regiunile de dezvoltare, 61 de proiecte de dezvoltare regională, finanțate atât din FNDR, cât și de partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova. În perioada anilor 2013-2015, conform DUP, în RDN sunt în proces de realizare 18 proiecte, dintre care 6 au fost finalizate, 7 proiecte sunt în curs de realizare, iar 5 proiecte nu au obținut deocamdată finanțare.

„În 2014, ADR Nord și-a întărit pozițiile ca instituție care implementează proiecte importante și absolut necesare în regiunea de nord. Echipa agenției s-a consolidat, specialiștii și-au îmbunătățit capacitățile, fapt ce permite să considerăm că, în continuare, ADR Nord va atrage și valorifica tot mai multe fonduri în beneficiul regiunii. Personal, consider că în anul 2015 agenția ar putea influența mai hotărât elaborarea politicilor la nivel regional, acordând un suport mai mare administrațiilor publice locale și raionale, mai ales că în acest an în țară vor avea loc și alegerile locale generale”, susține Vlad Ghițu, consultant GIZ la ADR Nord.

Un nou proiect moldo-polon

Agenția de Dezvoltare Regională Nord (ADR Nord) în parteneriat cu Oficiul Mareșalului Regiunii Wielkopolska, Polonia, au organizat la Bălți, în perioada 28-29 septembrie 2015, o sesiune de instruire de două zile pentru autorități publice locale din Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN) și specialiști din cadrul ADR Nord. Totodată, pe parcursul săptămânii trecute au avut loc ultimele activități planificate în cadrul acestui proiect. Cu această ocazie, delegația din Polonia s-a deplasat în câteva localități din RDN unde, în cadrul proiectului moldo-polon, au fost elaborate 2 concepte de proiecte și îmbunătățit un conțent de proiect. În a doua jumătate a zilei de vineri, 2 octombrie, partenerii polonezi și specialiștii ADR Nord responsabili de realizarea proiectului au făcut bilanțul activităților realizate. Activitatea de totalizare a avut loc în incinta ADR Nord.

Activitățile au fost planificate în cadrul proiectului „Managementul proiectului - instrument al dezvoltării locale și regionale. Experiența Regiunii Wielkopolska pentru Regiunea de Dezvoltare Nord, Moldova”, lansat la Bălți în luna aprilie 2015.

Directorul ADR Nord, Ion Bodrug, susține că proiectul moldo-polon a contribuit la consolidarea capacităților instituționale ale specialiștilor ADR Nord și ale autorităților publice locale din RDN. Directorul ADR Nord și-a exprimat speranța că proiectul va avea impact pozitiv și la capitolul absorbția efectivă a fondurilor naționale și internaționale prin sporirea cunoștințelor în domeniu, dezvoltarea abilităților analitice și schimbul de bune practici.

La rândul său, Igor Ksenicz, coordonatorul proiectului din cadrul Oficiului Mareșalului Regiunii Wielkopolska, a trecut în revistă principalele rezultate obținute în urma realizării proiectului.

În rezultatul realizării proiectului moldo-polon, a fost îmbunătățit un concept de proiect și elaborate 2 concepte de proiecte în cele 3 microregiuni ale Regiunii de Dezvoltare Nord. Totodată, 8 specialiști din cadrul ADR Nord și 2 funcționari din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) al Republicii Moldova și-au îmbunătățit cunoștințele în domeniul implementării politicii de dezvoltare regională în cadrul unei vizite de studiu în Polonia, având, la rândul lor, posibilitate să fie ei înșiși formatori. De asemenea, în cadrul proiectului au fost instruiți 25 de reprezentanți din cadrul administrației publice locale din RDN.

În prima zi a sesiunii de instruire, specialiștii ADR Nord care au participat la vizita de studiu în Polonia în cadrul proiectului au susținut comunicări despre diferite aspecte ce țin de politica de dezvoltare regională în Republica Moldova: de la planificare și programare, la organizarea apelurilor de propuneri de proiecte, desfășurarea achizițiilor publice și etapele de realizare a proiectelor de dezvoltare regională. În cea de-a doua zi a evenimentului, experți polonezi au prezentat informații utile despre realizarea proiectelor de dezvoltare regională din perspectiva experienței Poloniei, referindu-se totodată la sistemul de implementare a fondurilor europene, evaluarea impactului de mediu în proiectele europene, precum și la monitorizarea proiectelor în general.

Cele 2 concepte de proiecte elaborate și unul îmbunătățit în cadrul proiectului moldo-polon sunt:

„Stabilirea unui sistem de management integrat al deșeurilor menajere în Regiunea Nord”, elaborat de Primăria or. Soroca / ÎMBUNĂȚĂȚIT;

„Promovarea turismului sustenabil în Regiunea de Dezvoltare Nord”, elaborat de ADR Nord / ELABORAT;

„Crearea unui model de gestionare a infrastructurii hidrotehnice din raionul Fălești și raionul Sângerei”, elaborat de ADR Nord / ELABORAT.

Conceptele de proiecte au fost îmbunătățite și pregătite pentru etapa identificării surselor de finanțare interne și/sau externe.

Proiectul moldo-polon realizat în RDN a fost cofinanțat în cadrul programului de colaborare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

Potrivit MDRC, începând cu anul 2012, cu ajutorul partenerilor de dezvoltare polonezi de nivel național, în Republica Moldova au fost implementate 3 proiecte moldo-polone. ADR Nord și Oficiul Mareșalului Regiunii Wielkopolska au realizat împreună cel al 4-lea proiect moldo-polon în țara noastră.

„Reabilitarea monumentului istorico-arhitectural Conacul Pommer și a drumului de acces la parcul dendrologic din satul Țaul, raionul Dondușeni”

4000 de locuitori din mai multe localități rurale din raionul Soroca vor avea apă potabilă la robinete